

Morgenster, Hilversum - 29 augustus 2021
Dienst met kinderzegening
Schriftlezingen: Marcus 8: 22-26 en Efeziërs 6: 10-17

Overweging

Vanmorgen hebben we een bijzondere tekst gehoord. Het is een genezingsverhaal. Daar zijn er wel meer van. Dat is dus niet buitengewoon. Maar wat wel bijzonder is dat is de manier waarop de blinde zijn zicht terugkrijgt. Dat gebeurt namelijk in twee etappes – iets dat je nergens anders kunt vinden.

Jezus is in Bethsaida, en er wordt een blinde bij hem gebracht. Ongetwijfeld is de blinde man een bedelaar. Jezus neemt hem dan bij de hand, voert hem tot buiten het dorp en doet wat speeksel op zijn ogen, legt er zijn handen op en vraagt: 'zie je al iets?' Deze manier van genezen komt natuurlijk vreemd op ons over. Ik nodig u uit om alle bedenkingen hierover even tussen haakjes te zetten. Anders zullen we niet bij de kern van het verhaal kunnen komen. En dat zou jammer zijn. 'Zie je al iets?' vraagt Jezus. Ja, hij al iets maar nog niet genoeg: *'Ik zie mensen, het zijn net bomen'*. Het beeld is dus nog wazig, niet helder. Dan legt Jezus voor een tweede keer zijn handen op de ogen van de blinde, en die ziet dan alles heel helder.

Nergens in de vier evangeliën is een dergelijk verhaal verder te vinden, dat genezing in twee etappes gaat. Marcus heeft als enige er voor gekozen om dit verhaal een plek te geven. Daar heeft hij vast en zeker een bedoeling mee gehad. Maar welke? Dat zal ik nu eerst kort uitleggen om daarna dit verhaal ook te betrekken op onze weg van geloof.

Vlak voordat ze in Bethsaida zijn aangekomen heeft Jezus voor de tweede keer een grote menigte gevoed, met zeven broden en een paar vissen. Dan ontstaat er een gesprek tussen Jezus en zijn leerlingen. In dat gesprek verwijt Jezus zijn leerlingen dat ze geen begrip hebben. En dan haalt hij een tekst aan uit één van de profeten: *'Jullie hebben ogen, maar zien niet? Jullie hebben oren, maar horen niet?'* Goed kunnen zien en horen betekent hier zoveel als: begrip hebben, snappen wat er gebeurt.

Een klein actueel voorbeeld: deze week ontdekte men een heel klein maar nieuw eiland. Het is het meest noordelijke eiland op onze globe. Het kwam tevoorschijn omdat ijs van Groenland afgekalfd is. Toen kwam het eiland tevoorschijn.

Als we die ontdekking alleen maar een interessant feit vinden in plaats van de zoveelste wake-up-call over wereldwijde opwarming van het klimaat, dan *hebben we ogen, maar zien niet*.

Direct na het verhaal over de genezing van de blinde gaat het opnieuw over begrip. 'Wie ben ik volgens jullie?', vraagt Jezus aan zijn leerlingen. Petrus antwoordt: *'U bent de messias'*. Is dat het goede antwoord? Ja en nee. Want als Jezus vertelt dat hij zal lijden en verworpen zal worden dan protesteert Petrus heftig – waarop Jezus hem terechtwijst met de meest zware woorden die maar mogelijk zijn.

Marcus laat dus heel indringend zien dat ook de mensen die het dichtst bij Jezus staan hem niet goed verstaan. Hun oren en ogen staan niet wijd genoeg open. Ze zien maar begrijpen niet. Ze hebben een beeld van wat 'messias'-zijn inhoudt, maar het is het verkeerde beeld. De naaste leerlingen van Jezus bevinden zich dus – net

als wij allemaal – op een weg waarin het begrip niet direct komt. Het ware begrip komt in etappes. En daarom voegt Marcus – als enige van de vier evangelisten – dat korte verhaal in waarin een blinde in etappes zijn gezicht terugkrijgt – net zoals de leerlingen pas gaandeweg open ogen zullen krijgen en zullen gaan begrijpen wie Jezus echt is: niet alleen de sterke mens die kan genezen maar ook de man van smarten.

Geldt dit alles ook niet voor ons? Dat ook bij ons open en oren gaandeweg geopend worden. Net zoals een kind niet direct kan lopen maar dat met vallen en opstaan doet. Ook wij moeten leren, levenslang leren. Wij moeten bijvoorbeeld allemaal door de fase heen van een tijd dat we de bijbelverhalen alleen maar letterlijk kunnen nemen – en ze daarom afwijzen want er klopt teveel niet. Wij moeten allemaal door die fase heen om dan hopelijk weer als een kind met vertrouwen te kunnen horen, en ruimte kunnen maken voor de symboliek achter de woorden – waardoor ze kunnen gaan spreken, persoonlijke betekenis kunnen krijgen.

Die leerlingen van Jezus die hadden al een hele tijd met hem opgetrokken. Ze waren in die zin volop bij hem gaan horen. En toch zaten ze er nog helemaal naast toen het ging om de vraag: wie is Jezus? Wat betekent het dat hij messias, gezalfde is? Toch moesten zij net als de blinde man uit Betsaida in etappes tot echt begrip komen, tot de dingen zien zoals ze echt zijn. Had dat niet sneller gekund? Zonder die omweg?

Soms kom je het volgende beeld tegen: dat de weg van geloof begint met bepaalde geloofsinhoud. Bepaalde waarheden over Jezus en God. Dat je daar vervolgens in je gedrag iets mee gaat doen. Bepaalde dingen die je niet meer doet of dat er dingen zijn die je juist wel gaat doen. De derde en laatste fase is dan dat je daar een geloofsgemeenschap bij zoekt. Een groep gelijkgestemden om mee op te trekken. Drie fases dus: eerst de geloofsinhoud, dan het gedrag en tot slot het horen bij. Maar klopt dat wel? Moeten we dit niet op z'n kop zetten? Dus dat het begint met horen bij. Dat dat vervolgens iets doet met je gedrag. En tot slot dat je een bepaalde geloofsinhoud gaat beamen, dat je gaat zeggen: 'dat en dat is ook voor mij tot waarheid geworden'. Dat lijkt mij de weg die gegaan mag worden door de kleine Arjanne die hier vanmorgen een zegen zal ontvangen. Het is ook de weg van vrijwel iedereen van ons. Dat lijkt mij de weg die je iedereen toe zou wensen. Want waar begint ons leven hopelijk mee? Met ter wereld komen in een betrouwbare omgeving. Dat je vanaf het eerste uur van je leven weet: ik ben gewenst. En dat je verzorgers betrouwbaar zijn, waardoor je in vertrouwen je eerste stapjes zult gaan zetten en in vertrouwen de wereld gaat ontdekken. Dat is iets dat we iedereen toewensen maar waarvan we ook weten dat het miljoenen kinderen op onze aarde niet gegeven is. We hopen en bidden dat het voor kinderen zo mag zijn: beginnen met de ervaring dat je onvoorwaardelijk ergens hoort – in een sfeer van liefde en aandacht. Dat je zo gezegend bent.

Het tweede dat je als mens dan leert is dat we regels nodig hebben om het goed te houden. Niet alles wat kan mag ook. Je leert dat er grenzen zijn. Heilzame grenzen omdat ze het gebied van liefde en aandacht beschermen. Je leert dat zwakheid er ook mag zijn en dat de zwakken bescherming nodig hebben.

En dan, nadat je ervaren hebt dat je ergens bij mag horen en je het nodige gedrag geleerd hebt dan volgt de geloofsinhoud. Die was er natuurlijk altijd al, want aan jou voorgegeven door mensen die er eerder dan jij waren, maar dan komt het moment dat je zelf kunt zeggen: dat verhaal van geloof, dat verhaal van God en mensen, van Jezus en Heilige Geest en kerk en noem maar op, dat is ook mijn verhaal. Dat helpt ook mij om het vol te houden. Om hoop te blijven houden. Om te vertrouwen op de

kracht van de liefde. Om God niet los te laten maar te blijven worstelen met God. Gaat dat als vanzelf? Nee dat gaat niet als vanzelf. Zie je direct helder? Sommigen wel maar lang niet iedereen. We bidden dat Jezus ons aan wil raken zodat we de mensen niet meer als wazige bomen zien, maar helder kunnen kijken.

Helder kijken, gaandeweg open ogen krijgen, hoe zou dat er uit kunnen zien voor ons? Christelijk geloof is niet een systeem maar een weg. Het is de weg van Jezus die dienaar van allen werd. Jezus liet zich uit onze wereld dringen, tot aan de rand, tot over de rand. Christelijk geloof is daarom ook per definitie een randverschijnsel. Nooit midden in de macht maar aan de rand, over de rand, bij de mensen van de rand. Vanuit die plek van machteloosheid durft ze haar stem te verheffen tegen systemen van macht en uitsluiting. Overal om ons werelddeel worden letterlijk hekken neergezet – moeten we dat passief aanzien? Vanuit ogen die open proberen te zijn vanuit de Geest van Jezus kijken we met liefde naar mensen – ook naar die mensen die staan voor datgene waar we van gruwen. Maar waar zij voor staan, dat zullen we nooit met de mantel der liefde willen bedekken. Zoals Paulus zegt in de brief aan de Efeziërs die hier eerder klonk: *'Onze strijd is niet gericht tegen mensen maar tegen hemelse vorsten, de heersers en de machthebbers van de duisternis, tegen de kwade geesten in de hemelsferen.'*

Net als wij gingen de leerlingen van Jezus langs die drie fasen die ik eerder noemde: eerst was het: behoren bij. Toen was het ook: een bepaald gedrag leren. Tot slot was het: woorden vinden van geloof. Marcus tekent de leerlingen als stuntelaars. Als mensen net als wij die het vaak ook niet meteen snappen. Het verhaal van de blinde in Bethsaida is ook bedoeld als een beeld van troost. We zien het vaak niet direct. We zien de mensen als bomen, wazig en wel. Jezus richt zich dan opnieuw tot ons. Hij raakt ons aan, met zijn woorden, en verandert ons zo dat wij helder gaan zien – gaandeweg. Wij koesteren ons in zijn licht, zoals wij dat herkennen in die woorden van dichter Hans Andreus:

*Gelukkig dat Het licht bestaat
en dat het met me doet en praat
en dat ik weet dat ik er vandaan
kom, van het licht of hoe dat heet.*

Wij mogen ons koesteren in dat licht, elke dag opnieuw. Het licht wijst ons de weg. Die weg wensen wij onszelf toe. Die weg wensen wij allen toe die wij ontmoeten. Die weg wensen wij de kleine Arjanne toe. Straks zal zij een zegen toegesproken krijgen. Wij hopen en bidden dat ze zoveel van het licht zal ontvangen dat zij later dat licht zelf zal beamen en de vraag zal stellen: *Mag ik nu ook gedoopt worden?* Om dan onder te gaan in het water maar als herboren omhoog te komen, gehuld in stralend licht.

ds. Erik van Halsema

Gebruikte literatuur:

- M.H. van der Zeyde, *Markus, een tijding van vreugde*
- A. Yarbro Collins, *Mark* [Hermeneia]